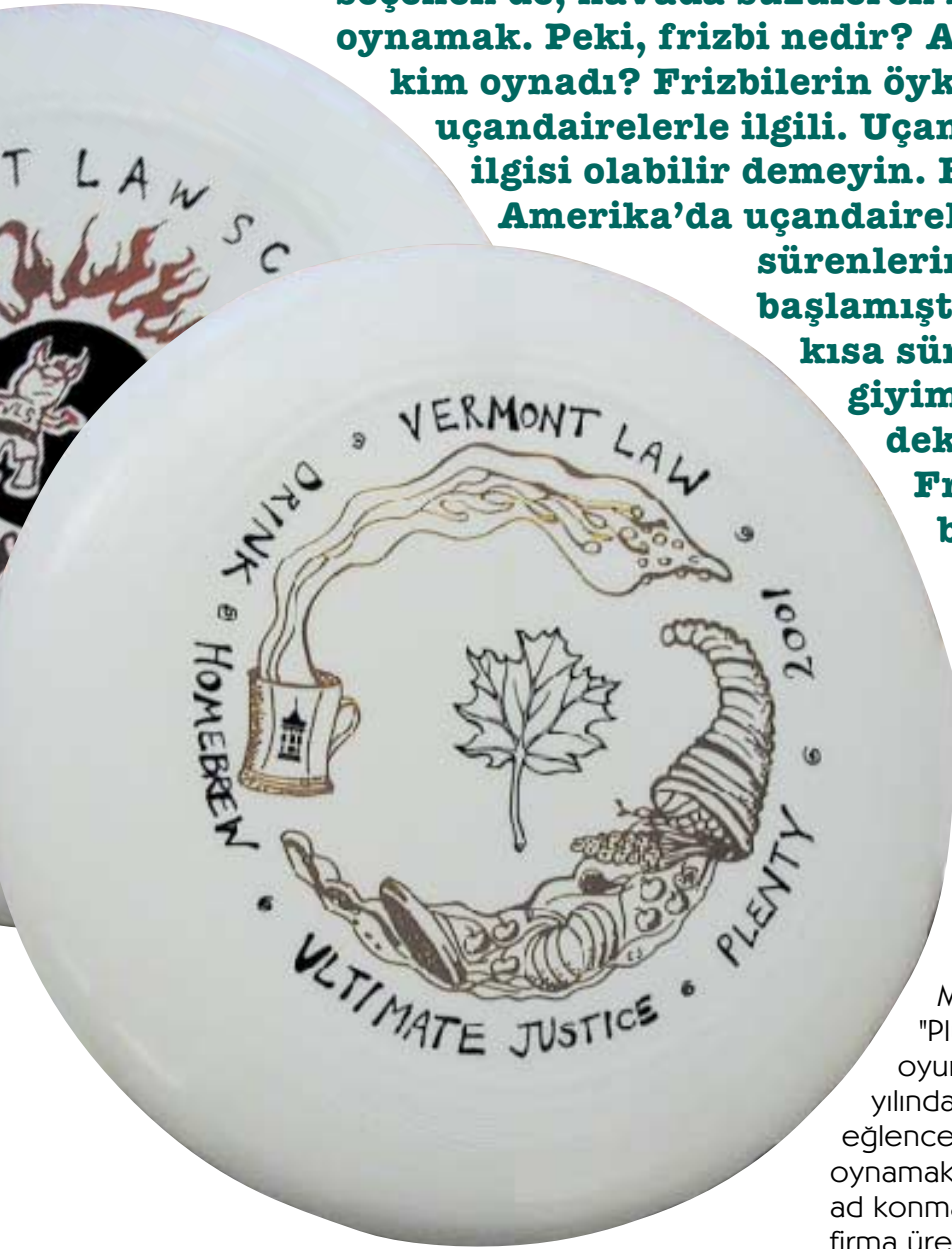

Havada Süzülen Disk

Frizbi

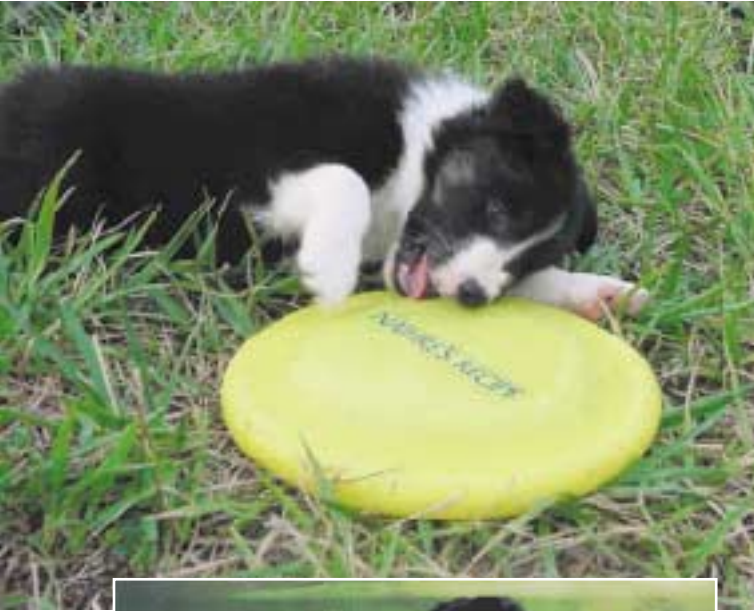
Yaz geliyor. Yazın oynanabilecek pek çok oyun var. Bir seçenek de, havada süzülerek ilerleyen frizbilerle oynamak. Peki, frizbi nedir? Adını nereden alıyor, ilk kim oynadı? Frizbilerin öyküsü aslında uçandırelerle ilgili. Uçandırelerin bu oyunla ne ilgisi olabilir demeyin. Her şey, 1950'li yıllarda Amerika'da uçandıreler gördüğünü ileri sürenlerin ortaya çıkmasıyla başlamıştı. Uçandıre düşüncesi kısa sürede moda oldu. Bu moda, giyim kuşamdan oyuncaklara dek pek çok şeyi etkiledi. Frizbi de bu oyuncaklardan biriydi.

Frizbi havada uçarak süzüldüğünde, onu bir uçandıreye benzetebilirsiniz. Bunun nedeni, başlangıçta bir uçandıreye benzemesi istenerek tasarlanmış olması. İlk frizbilerin piyasaya çıktığı 1950'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde halk uçandıre haberleriyle oldukça ilgiliydi. Hatta uzaydan uçandırelerin geldiği düşüncesi öylesine yaygındı ki,

Hollywood'daki sinemacılar bile uzaydan gelen yabancılar, uçandıreler üzerine filmler yapıyorlardı. Walter Frederick Morrison adlı bir girişimci, halkın bu ilgisini yakından izliyordu. Buna uygun olarak bir oyuncak yaptı. Sonradan lastik modelleri de yapılan bu oyuncak, hayali uzay gemilerine benziyordu ve tıpkı onlar gibi havada süzülerek ilerliyordu. Morrison, bu oyuncağa ilk başta "Plüton Tabağı" adını vermişti. Bu oyuncak kısa sürede tanındı. Öyle ki 1957 yılında California plajlarının en gözde eğlencesi, havada süzülen bu oyuncağı oynamaktı. Ne var ki bu oyuncağı henüz bir ad konmamıştı. Oyuncağı "Wham-O" adlı bir firma üretiyordu. Bu firma, aynı zamanda hulahupları da üreten firmaydı. Uçandıreye benzeyen bu oyuncağı yapan firma, satışlarını artırmak istiyordu. Amerika'nın batı sahillerinde yaygın olarak oynanan bu oyuncağın satışını artırmak amacıyla, Richard Knerr, ülkenin doğusuna gönderildi. Knerr, birçok yolculuk yaptı. Bu yolculukları sırasında, Yale ve Harvard Üniversiteleri'nde öğrencilerin birbirlerine

teneke kutu kapağı atarak oynadıkları bir oyun gördü. Öğrenciler bu oyuna "fresbee" diyorlardı. Bu adın kullanılmasının bir nedeni vardı elbette. Öğrencilerin oynadıkları tenek kutu kapağı, 1870'li yıllarda kurulmuş ve evlere tenek kutularda kek, bisküvi servisi yapan bir firmaya aitti. Firmanın kurucusu William Russel Fresbee'nin resmi, kutu kapaklarını süslüyordu ve öğrenciler onun adını oyuna vermişlerdi. Knerr, 1959 yılında "fresbee" adını tescil ettirdi. Artık bu oyunun adı tüm dünyada böyle anılacaktı. Bu, tarihe geçen bir oyuncağın resmen doğması demekti. Bu sözcük, 1980'lerde frizbi olarak bizim dilimize de girdi. O yıllar, birçok yeniliğin olduğu gibi, frizbilerin de Türkiye'ye girdiği yıllardı. Önce çocukların severek oynadığı bir oyuncak olan frizbi, sonraları büyüklerin de oynadığı, pikniklerde, deniz kenarlarında aranan bir eğlence oldu. Bugün frizbiler, top kadar olmasa da oldukça sevilen oyuncaklar.

Frizbiler yalnızca oyuncak olarak kullanılmadı. 1960'lı yıllarda Amerikan Deniz Kuvvetleri havada süzülerek ilerleyen işaret fişekleri tasarlamaya karar vermişti. Bunun için frizbiler model alındı. Yaklaşık 400.000 dolar harcanan

bir proje başlatıldı. Frizbilerin uçuşu rüzgâr tünellerinde incelendi, gelişmiş kameralar yardımıyla uçuşlarının en ince ayrıntıları kaydedildi ve en etkili frizbiler tasarlandı. Tasarımında bilgisayarların da kullanıldığı bu frizbiler, gece karanlığında aydınlatma fişeği olarak kullanıldı.

Önceleri metal bisküvi kutusu kapakları da olsalar, frizbilerin yapıldığı malzemeler yıllarla değişti, gelişti. Yine de en yaygın olarak üretilenleri plastik frizbiler.

Bazen basit bir fikir oluça yaygınlaşabiliyor. Bunun en güzel örneği de frizbiler. Frizbiyle oynamak o kadar yaygınlaştı ki, özel turnuvalar bile yapılıyor artık. Hatta bazı turnuvalarda yalnızca köpekler yarışıyor. Sahipleriyle birlikte frizbi oynayan köpekler, izleyenlere becerilerini sergiliyor. Bu yarışmalarda birinci olan köpeklere ödül de veriliyor.

Havaların güzelleştiği bu günlerde uçan disklerinizi alıp pikniğe gidebilirsiniz. Eğer top oynamaktan sıkıldıysanız, güzel yaz günlerinde frizbiler size arkadaşlık edebilir.

Gökhan Tok

Kaynaklar

Emiroğlu, K., *Gündelik Hayatımızın Tarihi*, Dost Kitabevi, 2001
<http://inventors.about.com/library/weekly/aa980218.htm>